

Notat

Bilag 1 - Baggrund for præventive energisparetiltag og aktuelle myndighedsanbefalinger

Med baggrund i krigen i Ukraine og den generelle forsyningsikkerhed besluttede Økonomiudvalget den 27. september 2022 at følge statens anbefalinger om energibesparende tiltag, der blandt andet indebærer at sænke temperaturen til 19 grader i offentlige kontorbygninger mv. og pålagde samtidigt fagforvaltningerne at identificere yderligere tiltag. Målet var at bidrage til at nedbringe samfundets samlede energiforbrug, for at forebygge en situation med energimangel og brown outs - altså situationer hvor energiselskaberne gennemfører kontrollerede strømafbrydelser for at undgå overbelastning og nedbrud på energiforsyningen.

Kultur- og Fritidsudvalgets beslutninger for vinteren 2022-23

Kultur- og Fritidsudvalget besluttede den 11. oktober 2022 ikke at etablere skøjtebane i Enghaveparker og den 27. oktober 2022 besluttede Kultur- og Fritidsudvalget at iværksætte yderligere en række præventive energibesparende tiltag i vintersæsonen 2022-23, herunder nedlukning af saunaer i Københavns Kommunes svømmehaller og 8 keramikovne i keramikværkstederne, samt justering af banebelysningen ved udendørs fodboldbaner. De energibesparende tiltag trådte i kraft med virkning fra november 2022. Efterfølgende besluttede Kultur- og Fritidsudvalget den 19. december 2022 at genåbne den infrarøde sauna i wellnessafsnittet i Valby Vandkulturhus.

Kultur- og Fritidsudvalget gjorde på sit møde den 24. februar 2023 status på de præventive energibesparende tiltag og besluttede at genåbne alle saunaer i de københavnske svømmehaller med virkning fra den 1. marts 2023, mens 8 keramikovne på de 5 keramikværksteder som planlagt blev holdt lukket frem til den 31. marts 2023. Udvalget besluttede desuden, at justeringen af banebelysningen skal foresætte som et permanent tiltag.

I forbindelse med behandling af indstillingen besluttede Kultur- og Fritidsudvalget, at Kultur- og Fritidsforvaltningen frem mod Kultur- og Fritidsudvalgets møde den 28. september 2023, udover at give en status på energiforsyningsituationen, skal belyse og iværksætte yderligere energisparende tiltag på området forud for udvalgets stillingtagen til eventuel lukning af saunaer i vinteren 2023-2024.

12. september 2023

Edoc sagsnummer
2023-0316768

F2 sagsnummer
2023 - 12092

Sagsbehandler
Nanna Vilvig Barfoed

Center for Kultur- og
Fritidsaktiviteter

Nyropsgade 3
1602 København V

E-mail
ta4g@kk.dk

EAN-nummer
5798009780515

Myndighedernes anbefalinger om energiforbrug

Hver måned udgiver Energistyrelsen et samlet overblik over forsyningssituationen på tværs af energikilder. Den seneste status er fra den 24. august 2023, hvor Energistyrelsen vurderer energiforsyningen til at være stabil, og hvis vejret bliver gennemsnitligt, forventer Energistyrelsen ikke mangel på strøm i fyringssæsonen 2023-24. Risikoen vurderes dog højere end i normale år. Herudover forudser Energistyrelsen, at priserne på el fortsat vil være svingende og i perioder kan blive meget høje. Forsyningssituationen kan desuden blive udfordret, hvis Rusland lukker helt for gasforsyningen og vinteren samtidig bliver kold.

KL har den 6. september 2023 sendt en informationsmail om status på energiforsyningssituationen til alle landets kommuner, hvor de henviser til Energistyrelsens seneste status på energiforsyningssituationen fra den 24. august 2023. KL vil ikke komme med konkrete anbefalinger om en bestemt temperatur for opvarmningen af bygninger, men bakker op om Energistyrelsens melding om at fastholde fokus på at spare på energien (bilag 4).

Statens anbefalinger om at spare mest muligt på energien og, så vidt muligt, benytte strøm udenfor tidspunkter med spidsbelastning er fortsat gældende. Energistyrelsen pointerede også i juli, at en af de vigtigste årsager til, at forsyningssituationen ikke blev kritisk i vinteren 2022-23, var, at Danmark og øvrige EU-lande var gode til at spare på energien, men der er ikke i modsætning til sidste år kommet officielle anbefalinger fra regeringen.

Det statslige selskab Energinet har ansvaret for at overvåge elmarkedet og sikre, at der er balance mellem forbrug og produktion af strøm på elmarkedet. Hver dag klokken 14 vurderer Energinet, om der er balance mellem den forventede produktion og det forventede elforbrug næste dag. Hvis der lader til at være akut mangel på strøm, vil myndighederne varsle om, at der er særligt behov for at spare på strømmen i et givent tidsrum næste dag. Hvis der ikke kan opnås balance mellem produktion og forbrug ad anden vej, kan Energinet gennemføre brown outs for at opretholde balancen mellem forbrug og produktion.

Erfaringerne fra vintersæsonen 2022-23.

I vintersæsonen 2022-23 besluttede Kultur- og Fritidsudvalget at iværksætte følgende præventive energisparetiltag.

Tabel 1. Effekt af energibesparende tiltag i vintersæsonen 2022-23

	Tiltag	Antal dage	Besparelse i kWh	Omregnet til husholdningsforbrug ¹
1	20 ud af 20 almindelige og 3 ud af 3 infrarøde saunaer i svømmehallerne, 1.nov. 2022-28.feb. 2023.	120	272.000	60
2	Der etableres ikke skøjtebane i	91	250.000	55

Enghaveparken i 2022/23				
3	Lukning af 8 af forvaltningens 13 keramikovne fra 1. nov. 2022 - 31. mar. 2023.	152	180.000	40
4	Justering af banebelysning	152	200.000	44
	I alt		902.000	199

¹ En gennemsnitlig husstand svarer til 2 voksne og 2 børn i bolig på 150 m². Denne gennemsnitlige husstand forbruger i gennemsnit 4.550 kWh på et år

De fire tiltag var hurtige at implementere og havde en høj effekt, men både lukning af saunaer, keramikovne og skøjtebanen i Enghaveparken berørte mange brugerne.

Kultur- og Fritidsforvaltningen undersøgte i 2022 mulighederne for yderligere energibesparelser på svømmehalsområdet, der er en facilitetstype med et relativt højt energiforbrug.

Temperaturen i kommunens svømmehaller er allerede sænket til 21 grader, som vurderes, er det lavest mulige niveau. På grund af de store vandmængder i bassinerne, vil en sænkning af lufttemperaturen herunder medføre en ekstraordinær stor fordampning, som kan medføre omfattende skader på bygningen. Desuden vil gevinsten ved mindre temperatursænkninger i et vist omfang medføre stigende energiforbrug til ventilation som følge af øget fordampning. Endelig er det nødvendigt at opretholde en temperaturforskel i svømmehallerne på to grader celsius mellem luften og vandet, da der ellers kan ske en fortætning og fordampning af kemiske stoffer i vandet, som i luftform kan være kræftfremkaldende at indånde.

Permanente energieffektiviseringer i Kultur- og Fritidsforvaltningen

Som en del af arbejdet med klimaindsatsen i Københavns Kommune er der kontinuerligt fokus på at identificere og gennemføre energieffektiviseringer der giver et lavere energiforbrug uden at påvirke brugerne.

I forbindelse med aftalen om overførselssagen 2022-23 blev der således afsat midler til Kultur- og Fritidsforvaltningens investeringscase, hvor Kultur- og Fritidsforvaltningen investerer i udskiftningen af ventilationsmotorer, installation af en vandtank til opsamling af regnvand, og intensivering af arbejdet med datamonitorering af energiforbruget.

Herudover er der i Kultur- og Fritidsforvaltningen sat et arbejde i gang for at finde yderligere energieffektiviseringer som fremlægges som investeringscase til forhandlingerne om overførselssagen 2023-24. Det handler eksempelvis om nye løsninger for anvendelse af saunaer og

keramikovne, som vil kræve et mindre energiforbrug. Pt. køres forsøg med opsætning af en booster knap på en sauna, så varmen sænkes betragteligt, når ikke saunaen er i brug, og der gennemføres forsøg med drift og brug af en energioptimeret keramikovn.